Ե. ՏԱՐԻ ԹՎ 20 ԱՌԱՎՕՏ 4330 ՔԱՂԱՔ 13 ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1888 Ե. ՏԱՐԻ 2 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1889 29 ՊԷՊԻՎ ԱԼԹԸՐ 1306

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐՈՂ ԵՆ ՀԱՍՑԷ ԲՈՒՆԹԵՐԻՆ ՎԵՏՔ է ՈՒՂՂԵԼ.
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՎԵԼՔ ԱՌՕՐԵԱ ԹԵՐԹԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Voradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՎԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԳԻՆ ԱՌԱՔՈՒԹԻՒՆ
Տարեկան 160
Վեցամսեայ » 80
Երեքամսեայ » 40
Դուրսը՝ Տարեկան » 200
» » Վեցամսեայ » 100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք 56
» » վեցամսեայ » 28
Դուրս դրկուած թղթերուն համար նոր տարին Տնօրէնութեան վրայ է
Թղթակցութիւնս դրկուած նուազագոյն կամ գրութիւն եւ լրագրեր.

Les abonnements sont reçus
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԱԶԴ ԱՌ ՄԵՐ ԸՆԹԵՑՈՂՍ

Արտաքոյ կարգի պատճառ մը, այսօր ստիպուեցանք կէս թերթ հանել։

ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՀԱՅՈՑ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՐԷՆ

«Գնա՛ մեռիր, եկուր սիրեմ։ Ինչ ուզիս, ինչ ճիշդ և մանաւանդ ինչի մասնակից առած։ Թէ Հայերն իրենց գէն մարդիկը Բաթել չատ լաւ դիտեն՝ այդ արդէն ապացուցուած իրողութիւն է։ և ազգային բարեբախտութիւն մ'է անշուշտ, որ այդպիսի տեսարաններ յաճախ չեն պատահիր մեզ, վասն զի... ոչինչ անձինք քիչ ունինք և ո՛չ թէ քիչ կը մեռնին։ Բայց թողնենք այս նախաբաններն, որոնք զմեզ շատ հեռու կը տանին մեր նպատակէն և ուղղակի դիտենք խնդիրը։

Փորը ինչ ուզացանք, բայց ՁԱՍ չունի։ Լաւ է ուշ քան երբեք։ Տըփղիսի հասարակութիւն առանց խորութեան ազդի և կրօնի, փառաւոր յաղթանակ մի կանգնեց անգթութեան և անիրիգութեան վրայ։ Այս պատահարն, որ որչափ անակնկալ էր այնչափ ալ մեծ յուզում յառաջացուց, յուռեսես մարքերու սիփիւում, ապականեալ սրտերու խղճի խայթ և բարեփոխ հասարակութեան զարթիր պատճառեց, կը պատճառէ և պիտի պատճառէ ցոյչափ նա մոռացութեան չէ տրուած։

Ազգային դժբախտութիւն մ'է անշուշտ, որ մենք անհոգի վաշխառուներ, անխիղճ պահանջատէրեր, անիրաւ մեծատուններ և խարեբայ վաճառականներ չատ ունինք, որոնց վրայէն չափելով է որ այսօր օտարներն ընդհանուր ազգը կը դատապարտեն և զմեզ կը կնքեն «էլ-էլեան Հէյ-յ կոչումով։ Մենք զմեզ չատ լաւ կը ճանչնանք, և կը զգանք որ մեզ վերագրուած պակասութեանց գէթ մեծագոյն մասին տէրն ենք, կը զգանք մի և նոյն ժամանակ որ մենք բնաւ այդպէս պակասաւոր պէտք չէինք լինել, այդքան խիստ քննադատութեանց պէտք չէինք առնել տալ—բայց կը զգանք միայն ի ներքուստ, նոյնը պարզ կերպով յայտնելու բաղութիւնը չունինք։ այո՛ չունինք, և ձեռնտու ալ չէ ո՛նենալ, վասն զի պակասութիւնը ճանաչելն և զգալը վերջապէս գործողութիւն մի չէ՝ նա դեռ ունի իր չարունակութիւնն, որ է մեկուսացնել այդ պակասութիւնն և ուղղել։ Ի՞նչ նպատակ կարող է ունենալ առաջինը՝ եթէ վերջինը չյաջորդէ նմա։ Եւ ահա միշտ այս վերջինն է, որու մէջ մենք կը թուլանանք, միշտ, այո՛, գործի եղէ է, որ անյաջող կ'երթայ մեզ։ Կիսակիրթ ազգերու և թոյլ բնաւորութեանց ամենամեծ թերութեանց մին է՝ սիրել եռանդով, ձեռնարկել ոգեւորութեամբ և ճանապարհի կէսի վրայ կանգ առնուլ, առօրեայ խոչընդոտներու առջեւ վհատիլ և լքանել գործն, ուրանալով այդ աշխատութեան բովանդակ անցեալն, ցրուելով նորա ամբողջ արդիւնքն եւ վերջ է վերջիս դառնալով վերստին այն տեղ, ուսկից սկսուած էր։ Այժէն բարեգործ, ամէն ազգօգուտ ձեռնարկութիւն այս ընթացքն է ունեցած մեր մէջ, վաղանցուկ ասուպներ են միայն այն կայծերն որք մերթ ընդ մերթ կ'երեւան մեր հասարակական կեանց մէջ, իբրեւ լուսաւոր հետքեր անցելոյն, և այս հետքերէն մէկն է ան չուշտ փառաւորագոյններէն մէկն էր որ երեւցաւ այս օրերս Ռուսահայոց մէջ։

Տիզլիսի հասարակութիւնն եռանդագին ցոյցերով յայտնեց իր հավակութիւնը դժբախտ անձնասպան Լիւմանուէլ Մանիին, զոր և մենք անձամբ կը ճանաչէինք։ Անխղճութեան այս զոհը քանի քանի խոր հառաչանք կորզեց այնպիսի սրտերէ, որոնց բոլորովին անծանօթ էր այս օրինակ ըզգածումը։ Զգածում՝ այո՛ բուռն բառն է։ Բայց քանիներ՞ եւս անշուշտ բըռնի խղդեցին իրենց մէջ այն դառն գիտակցութիւնն, չփոթեցուցիչ իրականութեան այն ներքին ձայնն, որ իրենց կրծոց տակ անհանդարտօրէն կ'աղաղակէր թէ իրենք եւս միեւնոյն պարագայից մէջ, Թաիրեանի նման կը վարուէին։ Քանիներո՞ւ սիրտը ճմլեցաւ արդեօ՞ք, որ իրենք ա՛լ եւս այնքան հաւատարկութեամբ պիտի չկարողանան խեղդամահ անել իրենց ճիրաններու մէջ ընկած թշուառ որսերը։ Եւ այն դասակարգի, որուն կը վերաբերէր հանգուցեալ Մանի, անդամց մեծ մասի ներքին պատկերն է, որ կը նկարենք այս տեղ։ Մածկուած ՄԱՑ այդ ներքինն և հասարակութեան ծանր դատաստանին չենթարկուելու համար փառաւոր ցոյցեր կատարեցին արեւպիսիք, սրանք անձամբ աւելի խեղճ, աւելի անտանելի կացութեան մէջ էին ձգած իրենց պարտապաններն, և եթէ իրենց անգթութիւնն ու անխղճութիւնը հրապարակապէս աչէջ չբերաւ իրենց գլխուն, պատճառն այն էր, որ Մանի վճռողականութիւնը, Մանիի յեղափոխութիւնը, Մանիի ծայր պատուոյ և ազնուութեան նախանձախնդրութիւնը կը պակսէր այդ զոհերուն։ Բայց պարզամիտ պէտք է լինել հաւատալու համար, որ սոքա, Թաիրեանի այս գաղափարակիցներն և Պիւշչէվկիի գործակիցները կը խրատուին այս դառն դիպուածէն, առիթ չտալով նմանօրինակ լուսահատութեան դէպքերու կրկնութեան։ Երաշներ են դօրա և այնպիսի երաշներ, որոնք մեր հարց լեզուով խօսելով, չատ քիչ անգամ կ'երեւին։ Մանիի անձնասպանութիւնն՝ անդարձութիւն մ'է։ «Ի վերայ ժողովրդեան» մարմնացեալ բողոք մ'էր ընդդէմ մեր հարստահարիչ և գիշատիչ գաստիարդին։

Ցիչեցինք վերեւ թէ օտարներն ըզմեզ «էլ-էլեան Հէյ-յ» կը կոչեն։ Բայց՝ ով չգիտեր թէ այնպիսի դէպքեր կը պատահին մեր մէջ, որոնք աւելի ալ օտար կերպարանք կուտան մեր մի յայտնի դասակարգին։ Հանրածանօթ է թէ երբ Հրեայ իրենց մէջեն բախտի անիւներէն խորտակած, ինկած տեսնեն՝ պարոյր կը հաստատեն ձեռք տալ եւ կանգնեցնել այնպիսին։ Նիւթապէս վնասուած հրեայն նպաստներ կը գտնէ իր ցեղակիցներէն, ցոյչափ հարկը պահանջէ։ Բայց ինչ կ'անեն մեր վաճառականներն այս պարագայից մէջ (մեր խօսքն ընդհանրութեան վրայ է)։ Ձեռնտուութիւն կը մատուցանեն անկէլոյն։ — ոչ, այլ ընդհակառակ՝ իրենք կը զարնեն գլխուն և չեն հանգստանար, մինչեւ որ կատարեալ չընկճի նա չբաւորութեան և թըշուառութեան բեռան տակ։ Մանիի արկածը պարծառ օրինակ է մեզ։ Արժէ քննել հաւատօրէ զան։

Եմմանուէլ Մանի յանձնակատար (commissionnaire) էր Վիեննայի մէջ։ Իւր գործերը լաղողութեամբ կ'երթային լառաջ և ահա հայ կրեսոսներէն մէկն, որ իր հալի տիպարի վրայ աւելցուցած էր Շէյլոկի պատկերը, մեծագին յոյսերով յանկուցանելով Բաթումի կը բերէ զինքն, ուր ոչ-հնչուն դրամով դրամագլուխ և բարձր գնով իր սեպհական խանութը վարձու կուտայ, նախապէս ապահովելով իր դրամն ամենայն կարելի միջոցներով։ Այստեղ առեւտրական անլաչողութիւններ կը պաչարեն զմանի և Թաիրեան՝ մեր հայ պահանջատէրերու սովորական վարմունքին հանձայն, դառնալ դիրք կը բռնէ դէպի նա։ Ի՞նչ, պտրտապանը պահանջատիրոջ հրու կամակատարը չէ՞ նաեւ արտաքոյ առեւտրական գործողութեանց։ Իսկ Մանի անխնայաբար ուենցաւ տարերք մորով ըմբռնելու այս յարաբերութիւնն և միշտ պահեց իր մարդկային և անհատական պատիւն ու անձնասիրութիւնը (amour-propre) փոխանակ ոտոյ տարուկի դերը կատարելու։ Թաիրեան գիգանտ մեաց Մանիէն և պահանջեց իր ամբողջ առնելիքը։ Դժբախտ պարտապանն անկարող էր վճարել և ահա գրաւուեցաւ խանութը, աճուրդով ծախուեցան իր բոլոր ապրանքն և ինքն ալ դեռ, եթէ չենք սխալիր, 850 ռուպլի ալ մեաց պարտք։ Մանի ինկաւ, նա կարօտ մեաց ապրուստի և ո՛չ մի հայ ձեռք կարկառեց նմա։ Ուրիշ ճար չկար և նա վերադարձաւ Վիեննա ուր կինն և 3 զաւակները կ'սպասէին իրեն։ Հրեայ մի Պոլլակ ազգանունով, կոչկեղէնի գործարանատէր, օգնեց իրեն, նշանակեց զինք իր commis-voyageur և ուղարկեց Կաւկասա։ Եկաւ Մանի երկրորդ անգամ և դեռ իւր ճանապարհորդութեան արդիւնքը չտեսած, մանանդթէ նպատակին չձեռնարկած, մատնուեցաւ Թաիրեանի ձեռքը։ Սորա արծաթաւոր փոխանորդը, փաստաբան Պիւշչէվկին եռանդով սկսաւ իր էջերն և այն իրեղէններն, որոնք կը գտնուէին Մանիի քով, և ըստ օրինաց աւելորդ էին իրեն, գրաւուեցան, ի սէջ որոց նաեւ ժամացոյցը։ Մուչտակն և մինչեւ անդամ ակնոցները։ Լաեց Մանի, վասն զի իր սեպհականութիւնն էր, որ կը գրաւէին, բայց երբ անխիղճ պահանջատէրը զբրաւեց նաեւ օտար գործարանատիրոջ ապրանքն, այն նմուշներն (échantillons) որոնք վատահուած էին իրեն և որոնցմով նա կը լուսաբ նոր գործունէութիւն մի, նոր ապագայ մի պատրաստել իրեն համար, այդ տեղ զարթաւ Մանիի հոգին, ճչաց, գոչեց նա։ Չանաց ոգորել անգութ Պիւշչէվկիի և Թաիրեանի սրտերը, բայց ի զուր։ սոքա մինչեւ վերջին կաթիլը կ'ուզէին քամել տալ նմա դառնութեան բաժանն և Մանի քաղութիւն ունեցաւ քամելու։ այն միջոցին, որ անխիղճներն դատաստանական պաշտօնէին հետ՝ նորա, իրենց նախկին բարեկամի պատիւն եւ անձնասիրութիւնը կը պատրաստուէին աճուրդի հանել, նա՝ գիշերամթի անկիւն՝ սարը ճանակի ներին հարուածով կ'գատեր թէ մին և թէ միւսը՝ բերը նախատինք ժայթքելով իր մահուամբ իր անհոգի հակառակորդաց գլխին։ Թաիրեանի փոխանորդն արեան լճի մէջ կը գտնէր զմանի։ Մօտակայ սեղանի վրայ կը տեսնուէր հեռագրի պատճէն մի առ Պոլլակ որով պիտի ծանուցուէր նմանի նիւթերու գրաւումն և Մանիի անձնասպանութիւն, եւ կարճ նամակ մի առ իւր ամուսնին, որուն մէջ «անգթի չնոճալը» և իր՝ «բոլոր բարեկամներէն» լուսահատիլը ագեխաբէ կերպով պատմելէն վերջը՝ թը չուառ եւ անձնասպանն իր վերջին, յաւիտենական հրաժեշտները կ'ուղղէր ամուսնոյն և սիրելի զաւակացը...

Հին Եգիպտացիք Հայոց մերձաւոր ժողովուրդն էին, նոցա յաջորդներն կամ յաջորդաց մի սերունդը. Լազերը նոր՝ պէս մերձաւոր են այժմեան Հայերուն, և մենք կը կարծենք թէ մեր մէջ եւս Լազի բնութենէն քանի մի մասկայ։ Եթէ ոչ ամենքս գէթ Թաիրոֆն անպատճառ ունի այդ բնութենէն։ Կը պատմուի իբրեւ անսուտ, թէ Լազն երբ իր բարեկամէն կամ մի ուրիշէն չափազանց բարեկամութիւն տեսնէ, նա այդ երեսանաց ինչ կերպ հատուցում անելու մասին կը չփոթի եւ ուրիշ միջոցով փոխարինութիւն չգտներ անել, եթէ ոչ իր բարերարի կեանքը բառնալով։ Ճիշդ այդպէս է վարուած նաեւ Թաիրոֆ։ Կը պատմեն թէ ասկից շատ տարիներ յառաջ նոն այդ Թաիրոֆ, օտար երկրի մէջ, ի Վիեննա, մի զգուելի հիւանդութեամբ տառապած միջոցին ապաքինած էր Մանիի տունն, որ զինքը կատարելապէս հիւրասիրած, մեծ հոգատարութեամբ խնամած և ո՛չ մի ծախս խնայելով էր ոստէն հրաւիրած է նշանաւոր բժիշկներ և նորա ՈՐՈՂՈՒԹԻՆԸ վերադարձնելու է էրէն և այս այն ժամանակ, երբ Վիեննա բնակող բոլոր Հայերը ճանաչելով զինքն, ըստ արժանւոյն, խորին արհամարհութիւն կը ցուցնեն առ նա։ Այժմ Թաիրոֆ փոխադարձը կը հատուցանէ Մանիին և կը հատուցանէ ո՛չ թէ կիսկատար այլ ամբողջապէս։ Նա կը բառնայ իւր բարերարի թէ առողջութիւնն—մասաւոր և ֆիզիքական եւ թէ ապա ոչ-ՈՐՈՂՈՒԹԻՆ...։ Շէյլոկ եւ Լազ միանդամայն, ահա այդ Թաիրոֆի պատկերը։ Բայց ինչ որ չկրցան բառնալ Թաիրեան և Պիւշչէվկի, այն՝ Մանիի պատիւն և ազնուութիւնն էր, որոնք իրեն հետ գերեզման չեն մտած բարեբախտաբար, և միշտ պիտի ապրին մանչեն ինենց բառաբարիներու թունալից կեանքը։

Իսկի՞նչ արեն այն վաճառականներն այն դէպքին բարեկամներ, որոնք նախ լուսահատութեան ձեռքը թողին, լքին զմանի և ապա փառաւոր թաղումով և որը ընտանեաց համար դրամական նպաստ հանդանակելով յարգեցին նորա յիշատակը։ Նորա արդարացուցին ծանօթ խնասանալից առածը՝ «Գնա մեռի՛ր, եկուր սիրեմ», որ միշտ ճշմարիտ կը մնայ մեզ համար։

Կ. ՏԻՐԻՐԵԱՆ

Բաթում, 8 դեկտ. 1888

ԴԱՐՁԵԱԼ ԿՐՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՍԹԸՐ, 31 հոկտեմբեր

Մեր դժբաղդութիւններէ մին է որ մեր գրած նամակներ գրեթէ միշտ անհամոյ լուրեր կը պարունակեն։ կամ մեզ չափազանց յուռեսես ենք կամ թէ տեղւոյս ազգայնոց ոմանք չուզեն այն բարի վարքն ու բարքը որ կարեւոր է մեզ համար։ Ահա այս անգամ եւս նոր չարժման մը լուրերը ձեզ հաղորդելու դժբաղդութիւնը պիտի ունենամ։ Գրած եմ արդէն թէ Քարբերդու Հիւսէյնիկ գիւղի մէջ բաղդատաց քարոզիչն Անդրէասեան, հոս եկած և տեղւոյս վերայ իւր ժողովրդեան կը քարոզէր։ Ի՞նչ կը քարոզէր, կամ թէ ի՞նչ դիտէր որ քարոզէր։ բաղբոլին տարբեր խնդիր է։ յաւէտ ճաշակի խնդիր քան քննադատութեան։ Քարոզիչ մը երբ մէկ քանի տասնեակ ունկնդիր կը գտնէ այս երկրի մէջ, մանաւանդ իրաւունք ունի քարոզել իւր գլուցած լեզուովն և ոճովն, ուստի և այս մասին մեք ըսելիք մը չունինք, քանի որ տեղական եկեղեցիք ժողովական հայոց քարոզելու նպատակաւ քարոզիչի մը տարեկան երեք չորս հարիւր ոսկեր դրամ կը վճարեն։ քարոզչի մը ամսականին մեծագեղ մասն ալ իւր ունկնդիր ժողովուրդն կը վճարէ, ոմի ըսելիք ունի ասոր։ այլ ըստ մեզ խնդիրը բոլորովին կը փոխուի երբ ժողովականաց վճարած դրամը յանուն հայ ազգին կը վճարուի և բաղդատաց քարոզիչ մը պահելու համար խոշոր գումար մը եւս մեր լուսաւորչական եղբայրներէն կը պահանջուի։ Ցանուն հայ ազգին երեցի մը դրամ վճարելու դէմ բողոքած եմք արդէն։ Կամաւ հայկական տունն ընկերութեան անդամք եւս, որք զուտ լուսաւորչական են, կը մերժեն վճարել իրենց բաժինը հիւսէյնիկցի երեցին որով իւր դրամական վիճակն աննախանձելի բան մը կ'ելլայ, և այդ յուսահատ վիճակին մէջ կը դիմէ կրօնափոխութեան։ Շատոնց ի վեր կը դիտէինք թէ սոյն պարոնն եպիսկոպոսանաց եկեղեցին կը յաճախէր ամէն կիրակի առաւօտեան պաշտամունց և կը գուշակէինք թէ սոյն եկեղեցեաց ճոխութենէն յաչտակեալ մէկ քանի տալար կորզելու խորհուրդն օտար չէ իրեն համար։ Մեր կարծիքն հաստատութիւն կը գտնէ այս օրեր։ իւր ժողովուրդն հոծ լաղմութիւն մը, մարդիկ որ քանի քանի եկեղեցիներ դիմած են այդէն, հաւաքաբար եպիսկոպոսաց եկեղեցին կուգան, «մեք եպիսկոպոսական պիտի ըլլանք» ըսելով։ Վերջին կիրակի օր պաշտամունց ներկայ գտնուող կրօնափոխ հայոց թիւն էր երեսուներկու։ Աւելորդ է ըսել թէ տարբեր բան է եպիսկոպոսական կ'ըլլամ ըսելն և տարբեր բան եպիսկոպոսականաց կողմանէ ընդունուիլն։ . . . այս ՀԱՄ քիչ մը վերջ երեւան կ'ելնէ, որով և շատեր յուսախաբ պիտի ըլլան, ընդ որս և պարոն քարոզիչն։ . . .

Հիւսէնեկցի պատուելին իւր ժողովուրդով միատեղ եպիսկոպոսական դասակարգութիւնը ընդունելով չի կարծուի թէ ժողովականաց վճարած երեք չորս հարիւր տալարն թողած է։ քաւ լեցի, այդ թոշակը տակաւին կ'առնայ, իւր կրօնափոխութեան դիտաւորութիւնը գաղտնի պահելով, որպէս զի մինչեւ որ եպիսկոպոսաեանք վճարեն իւր ամսականը (այսինքն կիթէ եպիսկոպոսականք այնչափ յամար ութիւն ընեն, որ շատ տարակուսելի է) գաղտնի պիտի շարունակէ իւր քարոզութիւնը իբրեւ հլու հպատակ ժողովական ազանդաւորաց։ Ասոնք ալ ինչպէս որ կ'երեւնայ մեզ հետ վերաբերութիւն չունին, քարոզիչն ազատ է տանիլ իւր ազէտ ժողովուրդը ուր որ կամի, եպիսկոպոսականք եւս ազատ են ընդունիլ զանոնք կամ մերժել, ասոնք իրենց գիտնալու բաներն են, այլ երբ ինքիր է թէ Հիւսէնիկցի անծանօթ երէց մը եպիսկոպոսական քահանայ ձեռնադրուելու շնորհիւ՝ «էլ-էլեան Հէյ-յ» կրօնափոխ պիտի ըլլայ եղեր եպիսկոպոսականաց դիրքը նեղանալով, մեր համբերութեան չափը կը լեցուի և կը բողբոջնք։ Այս շարժումը բոլորովին նոր բան մը լինելուն պատճառաւ, հիւսէնիկցի քարոզչին երեւակայական յատակագիծն պարզել անօգուտ չպիտի ըլլայ և որով գուցէ կարողանանք մեկնութիւն մը տալ այս ծաղրելի և յիմարական նոր չարժման։ Տիգրանակերտի մէջ Թովմաս Պոյաճեան էֆէնտի անուն մի անձնաւորութիւն, ամերիկացի միսիոնարաց դէմ ապրատամուելով կը դիմի եպիսկոպոսական եկեղեցեաց Անգլիոյ և քահանայ կը ձեռնադրուի, քիչ վերջ անգլիական կառավարութեան փոխ-հիւպատոսի պաշտօն եւս ստանձնելով ըստ բաւականին պատուաւոր դիրք մը կ'ստանայ։ Արդ՝ կը հարցնեմք, տրամաբանա՞ն է միթէ, կամ թէ բոլորովին յիմարական չէ՞ հետեւցնել թէ ըստ որում պատուելի Թովմաս եպիսկոպոսական քահանայ միանդամայն հիւպատոս եղաւ, հիւսէնիկցի պարոնն ալ նոյն իրաւունքն և արժանիքն ունի։ Այլ այս է որուն կը յանգի այդ խեղճ հիւսէնիկցի երէցն։ Իրաց այս վիճակին մէջ և տեղւոյս վրայ փոքր ինչ ծանօթանալէ վերջ պարոն ապաշոյ քահանան եպիսկոպոսանաց պիտի երթայ Անգլիա, Բէյնիթըրպրի արքեպիսկոպոսն և դիմումներ պիտի ընէ եղեր Հայ ազգը ամբողջովին կրօնափոխ ընել եթէ։ . . . ինչ որ է, եթէ քանի մը ոսկի ամսական վճարուի իրեն։ . . .

Ցաւօք կը խոստովանինք թէ մեր մէջ եւս փոքր ինչ սիրփեցուցիչ մէկ քանի խօսքերէ վերջ՝ գլուխնիս պաղ ջուր կը թափեն մեր քահանայք։ և հիմայ թապալն պիտի չջղայայ։ ըսելով։ Այս կարգէն է Հիւսէնիկցի պարոնն ձեռնարկն եւս։ Ստորագրութեան թուղթ մը կը չղջղայի քաղաքիս հայոց մէջ պահանջելով որ ամէն ոմանք որ եպիսկոպոսական լինելու տրամադրութիւն ունին պարտաւոր են գրաբար գրել։ վճարել որպէս զի Հիւսէնիկցի նորագոյն քահանան Անգլիա երթայ և դիմէ Բէնթիրպրիի արքեպիսկոպոսին եւ եւ։

Այս հետաքրքրական ձեռնարկի դրամական մասը պիտի յաջողի՞։ Այս է հարցումն որուն կը պատասխանենք այո՛ և ոչ. այո՛ որովհետեւ Հիւսէնիկցի Անդրէասեան ունի մէկ քանի անձինք իրրեւ ժողովուրդ որոնք յօժարակամ պիտի վճարեն՝ հոգ չէ նպատակը այդչափ ալ ծաղրելի կ'ելլայ, իսկ ո՛չ երբ կը տեսնենք մեզ չշղջղայի ապագայէ և կրօնաւոր հոծ բազմութենէ մը որ կը մերժէ վճարել սոյն օրինակ խարէական գործեր։

Կը մնայ խնդիրն Ամերիկացւոց։ այսինքն քաղաքիս Ամենայն Սրբոց եկեղեցւոյն ուստ քահանայի ու ժողովուրդի կարծիքն իմանալ այս մասին, որ անծանօթ չէ մեզ։ այլ խոհեմութիւն կը համարինք առ այժմ առանց ծանուցանելու անցնել որպէս զի կրկին և կրկին կրօնափոխութեան դիմող ժողովրդեան յուսահարութիւնն անուղղակի կերպով հրապարակ չբնէ։ Մեք այսչափ միայն կ'ըսենք իբրեւ թղթակից թէ այս վերջին շարժում, ըստ ինքեան ուղղական, տեղւոյս կրօնասէր մասին վերայ դէշ տպաւորութիւն պիտի ընէ, նկատելով թէ եպիսկոպոսականաց եկեղեցիք էին ցարդ ազատ մնացած կրօնափոխ անձանց ներկայութեամբ ապականուելէ։ Ըստ մեզ այս անտեղի շարժման արդիւնքը շատ սպարզ է։ Փոքր ինչ դրամ կորզել խեղճ հայ գործաւորներէ, գաւառական գիւղի մը քարոզչին նիւթական սիւաքերը հոգալու համար, այս է նպատակ և շարժառիթ այս նոր կրօնափոխութեան։

Այսու ամենայնիւ Պաարիարքարանն, կամ մեր անգլիագէտ թղթակիցք ի Լոնտոն կամ Մանչեսթրը յատուկ նամակներով ծանուցանելու են թէ՝ Բէնթիրպրիի արքեպիսկոպոսին եւ թէ կրօնական լրագրաց, որպէս զի երբ այս նոր առաքեալը իրենց գիմէ՝ գիտնան թէ ով է այդ անձ և ինչ նպատակ ունի կրօնափոխութեամբ. այնչափ կարեւոր է որ մենք մեր մասին իբրեւ ատենապետ հայկական կաճառի, պիտի գրեմք ուր որ անկ է զգուշացնել զիրենք այս տեսակ անծանօթ անձանց խարէութիւններու դէմ. այս է մեր պարտականութիւնը և այս պէտք է ըլլայ բոլոր կրօնասէր անգլիագիտաց պարտականութիւնը։

Մ. Ց. ԹՕՓՃԱՆԼԵԱՆ

ՅՈՐԻՆՉ ԵՂԻԱ. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
ԳԱՂԹԱՐԱՆ ԲԱՆԱՐԱՆ
ԳԻՆ 25,000
ՏՂԱ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ԴԱՐ
ՀԱՍՏԱՏԵՑԱԾ Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Սոյն Յուսնանայ Գրգանի Բանարանս հանրամատչելի իւր վարք ծառայեն ու հանման գնոն ը պարունակող գրեանք մեծ բառագրոց չափ բան և անհ։ Ամենուն մէջեղն հեղինակն յաջողած է յանձնել զանազան աշխարհաբար բառերուն եւ անհերուն գրով գրաբար հանմանիչներն ալ, որք անհրաժեշտ են տանանագրական գործոց թարգմանիչներուն։ Ի հարկին բառերուն տառադիմներն ալ գրած են, որպէս և անհանան արտասանութիւնք։ Սոյն նիւթական ու ժարդական առաւելութիւնքն զատ կարեւոր թերի մ'ալ կը մնար Գրգանի Բառագիրքը, որուն կցուած է պատմական, աշխարհագրական ու գիւղական անուանց բառարան մը։ Բառագիտութիւն վերնագրեալ հատուած մ'ալ ուր հանառօտիւ կ'ուսանուին բառակազմութեան կանոնք եւ զանոնք գործ մը կը կոչուցանէ Գրգանի Յուսանայ Բառագիրքը։ 2047

Գինն է միայն 12 դահ. Անգլ. լաթ ոսկեայ

ՏՈՒԲԹՈՒՐ ԶՕՀՐԱՊ

Բժիշկ Շէրլիի գազվանան Լաբիէ հիւանդանոցին, փարիզ մը ներքին բժիշկ Լիսոնի եւ Սէնդ Էդիէնի հիւանդանոցաց (ի Գաղղիա), թոքախտ անուամբ Լիսոնի բժշկական ազգային ընկերութեան, մանագէտ Ա. կանոնի Կոնդրէի եւ Բրի հիւանդութիւնները եւ ներկայ ատան գործանաց, այցելութիւնք կ'ընդունի առաւօտեան (ժամ 10 էն 12) իւր տունն որ ի Մեծ փողոց Բանկոլթիի թիւ 75, կամ օրէն վերջ ի Աղամալ Պաշէ գարուս Մէրհամէթեան դեղարանն թիւ 18, ուր ուրեմն օրերը ձրի կը դարմանէ։ 1699 24—31

ՏՈՒԲԹ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՊԷՑ ԱՐԱՊԵԱՆ

Հանրածանօթ բժիշկ ՏՈՒԲԹ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՊԷՑ իւր բնակութիւնն Սկիւտարէն փոխադրած լինելով ի Գուրգարու, Պալի փաշա եօղուշու թիւ 75, Սարգիս էֆ. Միրզաբէանի դիզարանին դէմ, կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ամէն օր առաւօտեան ժամ 6 եւ իրիկունները ժամ 9 էն վերջն հիւանդ կընդունի իւր տան մէջ, իսկ ուրբաթ օրերը ժամ 7 էն 10 ձրի կը դարմանէ իրեն գիմող կարօտ հիւանդները։ 2233 13—20

AUX VILLES DE FRANCE

Ժ. ՏԷԼԼՈՐՄ, ՀԵՏ Պ. ՄԷՅՖԻՒ

ԳԵՐԱ.—394, Մեծ Փողոց Բերայի,— 394 ԳԵՐԱ

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԼԻԲԻՏՍԻՈՆ

Տ.

Պարտ ունիմ ծանուցանել ձեզ թէ յաւտ Ֆիրեաց Մասա 5/17էն, վարձակալութեան դադարելն պատճառաւ և ինքզինքս բարբարին նուիրելու համար Ղալաթիոյ Մահմատ Փոգոցի թիւ 3 Վանառատանս չտեսագ. ծան, որոշած եմ ինել Բերայի մասնաճիւղս։

Որպէսզի կարենամ ձեռքէ հանել այդ Մասնաճիւղին մէջ եղած ապրանաց ամսային մնացորդ։

Գեկտեմբեր 5/17էն մինչեւ Յունուար 1/13 պիտի կազմակերպեմ ԸՆԹԱՑԻԿ ԳՆԵՐՈՎ ՎԱՃԱՌՈՒՄ մը ամեն տեսակ կապանչէքի ապրանքներու։

Շապարի ամանք, Բաակք, Ապարաբաջանք, ժամացոյցք, Գրնմեաց արծաններ, Բիւրեղեայ ամաններ, Փոքր կարասիք, Գիպէ բներ, Մխոցներու յատուկ առարկայներ, Լուսամկարի շրջանակներ, Հողմանարք, ժամագիրք, Ալբոմք, Պատկերներ, եւայլն։ եւն։ եւն։

Բոլոր գները նշանակած են գրուած։ — ՄԻՍՏԵԱԼ ԳԻՆ։ — Օտար. ոսկին 108 գրուշէն։

Ժ. ՏԷԼԼՈՐՄ ՅԱՋՈՂ Պ. ՄԷՅՖԻՒ

594, Մեծ Փողոց Բերայի

Գինն։ — Ուրաքանչիւր գնորդ պիտի ստանա վիճակահանութեան ձրի տոմսակ մը, որուն բաժիններն ի սեա պիտի գրուին։ 2277 14—25

ՄԻՍ ԱԶՄԱԼԻՏ ՀԻԼԼԻՕ

LIEBIG

ՊԱՏՐԱՍՏԱՒԱՆ Ի ՖԻԼՖ-ՊԷՆՏՈՍ

Որ 1837էն ի վեր արժանացած է Միջազգային ամեն ցուցահանդէսներու մէջ ամենէն բարձրագոյն վարձատրութեանց։ Մեծ գլուխութիւն և ինքնայուսութիւն Վայրենաբոյս պատրաստութիւն արգանակի, և ապուրի, համեմի, բանջարեղենաց համար բրիխանաներու գերբնտիր միջոց։

Հիւանդաց և ապաքինելոց համար կազդուրիչ դեղ։

Պատանել կապոյտ մելանով նոյն։ Liebig

բուութիւնը։ 2141

Մեծաբանակ կը ծախուի գործակատարաց քով, ՆէնՆԷ ՔՈԼԼԷ և ընկ. Կ. Գալաթիայի խան, թիւ 4։ կը ծախուի նաեւ ուսեալաց վաճառականներու, դեղավաճառաց, նոտրատաճառներու քով և այլն։

ԱԲԷՐԻԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՆ

այսօր ճանչցուած են գերազանց զարան մը ընդդէմ լուծողութեանց, փոքրուքիւ, ինանչքի արիւներութեանց և այլ։

ԱԲԷՐԻԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՆ

ընդունուած են նշանաւոր բժիշկներէ մայրաքաղաքիս և օտար երկիր ալ մէջ և կը գործածուին ամենայն հիւանդանոցներ։

Աբէրիի դեղահատներուն Ֆորմուլն յանձնուած է Բարիզի բժշկական Ակադեմիային և Թուրքիոյ քաղաքային բարձրագոյն խորհրդին։ այս վերջինն տրուած է Պ. Աբէրիի այդ դեղահատները պատրաստելու և վաճառելու իրաւունքը։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է Դեպարտ Ալէլիճ, Ղալաթիա, և մայրաքաղաքիս գլխաւոր դեղարանները։ 1870

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Նիզամիէ թանչնիէ իտարէսի հաստատեալ ֆիրուխթի օրէնսգաղ եիւզ պին քիլօ գալին քէֆէկին պէհէրի սէրիզ պուչուք վէ էլլի պին քիլօ ինճէ քէֆէկին տախի պէհէրի ոտգուզ փարայա Թարիֆի էօհտէսինէ օլուպ քանունէի էվվէլը բուտինին երբմի տէօրտունճի ճուսա իրմէնսի կիւնի գարարը գարթիսի վիրիլեճէկնտէն իշթիրասնա թարիֆ օլանլարն մաղազմը սերասկէրի՝ լեվազիմաթ տարիբէսինէ կէրմէլերի իլան օլունուր։

20 Գեկտեմբերի էվվէլ 1888 2258

Նօ. 20 1—3

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ոստիկանութեան Նախարար Վեհ. Քեամիլ պէյ երէկ Ժամ 6ին Ազգ. Պատրիարքարան եկաւ ի փոխադարձ այցելութիւն.

Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հայրն եւ Պատրիարքարանի գործակատարի օգնական Յարութիւն էֆէնտի դռնէն դիմաւորեցին ոստիկանութեան Նախարարն և Ն. Վսեմութիւնն առաջնորդեցին ընդունելութեան սրահն ուր կը գտնուէր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը. Վեհ. Քեամիլ պէյ անդ կէս ժամ աւելի տեւակցեցաւ Ն. Ամենապատուութեան հետ և պաշտօնը չնորհաւորելէ ու կարողութիւն մաղթելէ լեռտոյ մեկնեցաւ.

Եւրոպիայէն հեռագրեր և նամակներ կուգան ի Պատրիարքարան որ վիճակին առաջնորդ Այվազեան Արժ. Սահակ վարդապետի վերադարձը կը խնդրեն.

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, նկատելով որ այդ հեռագրեր ու նամակներն ուղղուած բոլորովին անտեղեակ են իրաց վիճակին, հեռագիր մ'ուղղելով Եւրոպիոյ գաւառական վարչութեան ծանոյց թէ, ինչ ինչ նկատումներով վիճակին առաջնորդ Տ. Սահակ Վարդապետ չը կրնար իւր վիճակը վերադառնալ և թէ Ազգ. կեդր. Վարչութիւնն հարկ եղածը տնօրինելու վրայ է իրենց առաջնորդ մը կարգելու համար.

ԱԴԱՄԵԱՆԻ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

Պ. Ադամեանի յորելեանը թատերական փառաւոր ներկայացմամբ մը տօնելու համար ընտրեալ Յանձնախումբն վերջնականապէս հետեւեալ կերպով կազմուած է.

Մեծ. Ներսէս էֆ. Ներսէսեան Ադենապէր
» Կարապետ » Սրվանեան Դ.-Ղազարէթ
» Մինաս » Զերազ Ասէ-դրէր

Իսկ միւս անդամք են՝

Վսեմ. Միքայէլ	էֆ. Փորթուգալ
» Ասպետ	Զունդ
Մեծ. Գէորգ	» Ապտուլլահ
» Թովմաս	» Թէրզեան
» Յովհաննէս	» Թորոսեան
» Սրապիոն	» Հէքիմեան
» Պետրոս	» Վասիլեան
» Աղէքսանդր	» Փանոսեան

Յանձնախմբի գործողութեանց եւ որոշմանց վրայ պարբերաբար տեղեկութիւն պիտի հաղորդեմք Ազէ-Նէլի ընթերցողաց. Ամէն չանք և ինամ պիտի տարուի որպէս զի այս հանդէս չքեղ և վայելուչ ըլլայ.

ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Ի Սամսոն բնակեալ Մեծապատիւ Երդուարդ էֆէնտի Մուրատեան ինքնայօժար սիրով (10) տասն օսմանեան ոսկւոյ գումար մը նուիրեց ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի վերաշինութեան.

Հոգաբարձութիւնս հրապարակաւ իւր չնորհակալութիւնը կը յայտնէ յիշեալ էֆէնտիին, որ իւր նուէրովն՝ ազգասիրական օրինակելի զգացման գաղափարն կընծայէ ի քաջալերութիւն Հոգաբարձութեան.

Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան

Ադենապէր	Ադենապէր
Պ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ	ՄԻՔ. ՅԱՎՈՐԵԱՆ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1889

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Սէֆ-Կանոն-Ռիւն

Ս. Փրկչի Ազգային Հիւանդանոցի

ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ (ԱԲԱՄԵԱՆ)

Կը գտնուի Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, Կ. Պոլիս Մեծ-Գրոխան, Մինասյարկ, Թիւ 48, 49, 50, և բոլոր Հայ գրավաճառաց քով.

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան Կնիքը չէրօրինակները վաւերական չեն. 2128

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇՈՆԸ

Զաթալճա գաւառին Պէօյիւք Զէքմէճէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սանտրըզի Նախորդ գայմագամ Մէհմէտ Թալիս էֆէնտի.

Մուսուլի Զէյլար գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Քէլօրանճաքի գայմագամ Ալի Բիզա էֆէնտի և Նալայորդեց Վէտինէի Նախորդ գայմագամ Ճէվալ էֆէնտի.

Ռանիյի երկրորդ ասպետն արուեցաւ Պաղտատի Խորասան գաւառակին գայմագամ Ահմէտ Նուրի էֆէնտիի և Խանամանէի գործակատար Ահմատ էֆէնտիի.

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամ Բէյատ պէյի.

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սպանիոյ Լ-Էքէտ-ի թագաւորն տնօրէնին և չորրորդ կարգի Մէճիտիէ Նորա օգնականին.

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Թատէ Կրոշոյանի Կոմսին.

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սարուխան գաւառի Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Լուտֆի էֆէնտիի.

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Նոյն դիւանի պաշտօնեաներէն Սիւլէյման էֆէնտիի.

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Երէկ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին Նախագահութեամբ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ ի Բ. Դուռն եւ մինչեւ իրիկուան Ժամ 10½ին զբաղեցաւ կարեւոր և ստիպողական խնդիրներով.

Յանձնաժողովոյ անդամակցեցան Պետական Խորհրդոյ Բարձր. Նախագահն և Արտաքին ու Դատական գործոց Վեհ. Նախարարք.

Ժամ 10ին մօտաւոր վերատեսուչ Լուիպ էֆէնտի եւս հրաւիրուելով պահ մը ներկայ գտնուեցաւ յանձնաժողովոյ խորհրդակցութեանց.

Յանձնաժողովոյ ղրկուելէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վեհ. Նախարարն մինչեւ գիշերուան Ժամ մէկ զբաղեցան կարեւոր խնդիրներով.

—Դատական բարեւարգմանց յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Բ. Դուռն ընդ Նախագահութեամբ Լէպիպ էֆէնտիի և զբաղեցաւ դատական կարեւոր խնդիրներով.

ՎՍԵՄ. ՎԱՀԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Դատական Նախարարութեան խորհրդական Վեհ. Վահան էֆէնտի, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած լինելով երէկ իւր պաշտօնատեղին գնաց.

ԴԱՒՈՒԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՔ

Կայս. հրամանաւ Սէրքիսէի գաւառն, որ ցարդ ինքնուրոյն կը կառավարուէր, Մանասդրրի Նահանգին հետ միացաւ.

Սէրքիսէի Թաթէրին գաւառն եւս նոյն գաւառէն անջատուելով Սէլանիկի Նահանգին իրաւասութեանը ներքեւ գրուեցաւ.

Դաթէրինէ կը գրեն թէ տեղւոյն գայմագամ Իսմայիլ Շէֆիգտոին էֆէնտի Սէլանիկ գնացեր է հարկ եղած հրահանգներն ստանալու համար.

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՏԱՐԵԳԼՈՒԽ

Մարքազարիս ֆրանսական գաղթականութիւնն երէկ գեսպանատան գործակատար Պ. Լիպգէի ներկայացաւ եւ նոր տարւոյ առթիւ իւր շնորհաւորութիւնները մատոյց. Դաղթականութեան ներկայացուցիչն այս առթիւ բանախօսութիւն մը ըրաւ և Պ. Լիպգէ պատասխանեց պարագային յարմար խօսքերով.

Իտալական գաղթականութիւնն եւս երէկ դեսպան Պառոն Պլանի ներկայացաւ և նոր տարւոյ առթիւ իւր շնորհաւորութիւնները մատոյց.

ԵՍԱՖ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՐԻՏԹՈՒՂԻՆ

Թուէջ կ'իմանայ թէ Եսափն Երուսաղէմ շինուելիք երկաթուղւոյ մենաշնորհը մէկ միլիոն ֆրանքի վաճառուած է Փարիզու դրամատարց տանց. Կը հաւատան թէ մենաշնորհի տէրը կայս. կառավարութիւնէն արտօնութիւն պիտի խնդրէ նաւահանգիստ մը շինելու համար ի Եսափ, երբ եր կամուրջն բանիլ սկսի.

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ԴԱՒԱՌԸ

Պետական Խորհրդոյ վերաքննիչ ատենի ընդհանուր գաւառապետ Եանբոլ էֆէնտի երէկ Նիկոմիդիա ուղեւորեցաւ տեղւոյն Իսմայէլ Ժողովոյ ընդհանուր գաւառապետին և հարցաքննիչ դատաւորին նկատմամբ ինչ ինչ քննութիւն նոր կատարելու համար.

ՍԷՐԷՋԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉՆ ՈՒ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԸ

Սէրէզի կառավարիչն ու հրամանատարն երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին. Ինչպէս յայտնի է, Ներքին գործոց Նախարարութիւնը՝ կայս. հրամանաւ՝ հրաւիրած էր Սերսերիկի կուսակալութեան մայրաքաղաքս զրկել այդ երկու պաշտօնեաներն որք աւազակութեան դէպքի մը առթիւ իրարու չհամապատասխանող տեղեկութիւններ հաղորդած լինելով դատաստանի պիտի ենթարկուին.

ԹԻՑԻ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ

Կայս. կառավարութիւնն արտօնած է Ապտուլլահ էֆէնտի անուն անձի, որ շիշերու յատուկ խցեր պատրաստելու համար մենաշնորհ ընդունած էր, գործարան մը հաստատել զայնս պատրաստելու համար.

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Եղեռնական Նախարար Վեհ. Ցակոբ փաշա նոր տնօրինութեամբ մը որոշած և սահմանած է Մալիյէի պաշտօնատան զանազան ճիւղերու և պաշտօնէից պարտականութիւններն և պաշտօնները. Ն. Վսեմութիւնն նոյնպէս որոշած է որ Բանտի փարչութեան կնգրտին համար հարկ եղած քարտուղարներն մասամբ ընտրուին Մալիյէի արդի քարտուղարներէն.

ԿՈՅՍ. ՇՆՈՐՀ

Քաղաքապետութիւնը, Վ.Հ. Սուլթանին հրամանաւ մայրաքաղաքիս կարօտեալ բաշխուած ածուխէն 2000 օխա ածուխ բաշխած է ոստիկանութեան բանտին մէջ գտնուող անոր եւ կարօտ կալանաւորեալց.

ՊԱՇՏՕՆԵԻՑ ԱՄԱԼԹՈՇԱԿԸ

Աշխատէ ֆորշոց Նախարարութեան

Երէկ Սարաֆ Նախարարութեան կողմէ չորրորդ անգամ լինելով Արտաքին գործոց Նախարարութեան վճարեալ 45,000 զրուշով մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարուած է նոյն Նախարարութեան թարգմանութեանց սեռնկի պաշտօնէից եւ քարտուղարաց.

Թարգմանչաց

Երէկ Նախարարութեան կողմէ երկի Թարգմանչաց վճարեալ գումարն ի հաշիւ յուլիսի ամսաթոշակին բաշխուած է թարգմանչաց ժողովոյ զինուորական ու քննիչ ճիւղերուն անգամոց նոյն ժողովոյ առաջին քարտուղարին, փաստաբանին, Կիւմիւշ Սուլի ու Զէյթունի Պրուսի հիւանդանոցներու պաշտօնէից և վառոդարանի պաշտօնէից, քարտուղարաց ու սպասաւորաց.

Ոստիկանութեան Նախարարութեան

Երէկ Նախարարութեան կողմէ երկի վճարեալ 39 000 զրուշով մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարուած է Պոլսոյ եւ Սկիւտարի ոստիկանաց.

Ժանդարմերիոյ պաշտօնատան

Երէկ Նախարարութեան կողմէ վճարեալ 52,173 զրուշով մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարուած է Պոլսոյ Ժանդարմաներու գնդին երրորդ վաշտին.

Սէլանիկի գաւառական թերթին մէջ կը կարդանք թէ Տրամպէ ոստիկանութիւնը տեղւոյն շրջակայ լերանց վրայ քարայրի մը մէջ ապաստանող ութ հոգի լարդակցեալ աւազակաց խումբի մը վրայ յարձակելով աւազակաց երեքը մեռած ու երկուքն ողջ ձերբակալեր է. իսկ մնացեալ երեքը խոյս տուեր են. Աւազակներն առնուազուոյն հազուստ կրող յոյն-պուլկարներ են եղեր. յարձակման միջոցին ժանդարմաներէն մին մեռեր և ուրիշ մը վիրաւորուեր է.

—Հոլանտական կառավարութիւնը պարզ հիւպատոսութեան վերածած է Ամիրիկան Տրիսոլոյ ընդհանուր հիւպատոսութիւնն և այդ պաշտօնն յանձնած է Պ. Ֆրանսուա Թէոմայի.

—Տէֆթէրխանէի վարչութիւնն հրահանգ ուղղեց ամէն կողմ Թափուի հաստատութիւններն ուղղակի Տէֆթէրխանէի մասնաճիւղերուն ղրկել տանց կառավարական մատեաններու մէջ փար դնելու.

—Պուքրէշի նորընտիր դեսպան Թէրիսուն պէյ այս չաբթու փարիզէն պիտի մեկնի իւր նոր պաշտօնատեղին երթալու համար. Պուքրէշի նախորդ դեսպան Զիեա պէյ եւս ճամբայ եղած է մայրաքաղաքս դառնալու համար.

—Սպարապետ Դրան դատական ճիւղի անօրէն Մահմուտ Մէհմէտ փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած լինելով երէկ իւր պաշտօնատեղին գնաց.

—Երէկ Տարանեղէն մայրաքաղաքս բերուեցան 130 արձակեալ զինուորներ, որք ասոր իրենց հայրենիքները պիտի դրկուին.

—Առջի գիշեր ժամ 5½ին ի Գասրը գիւղ Մէհմիտ փաշոյին մէջ հրդեհ ծագելով քարուկիր առուն մը միայն այրեցաւ. Ցուռն ապահովագրեալ էր և վարձակալն էր Բիրա անուն իտալացի մը.

—Ոստիկանութիւնն հագիր անուն շարագործ մը ձերբակալեց, որ այս ու այն անձանց անուամբ պարգևագիրներ կը խարէր և ժամացոյց ու այլ արժէքաւոր նիւթեր կը գողնար.

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Վաղը գիշեր ՖԱՈՒՍԹ

FAUST

Կուէօր հանրածանօթ օպերան

* * *

Պ. Բիսոթիս երէկ իրիկուն Բարիզ ուղեւորեցաւ, մի քանի նոր երգչուհիներ բերելու համար.

ՊԱՐԻ ԴԱՍ

ՍՄԲՍՏ Էֆ. ԲԷՍԷՃԵԱՆ յառաջիկայ 1889 յունվար 3ին պիտի վերսկսի իւր պարի դասերը երեւշաբթի եւ հինգշաբթի գիշերներն, Ժամ 2½ էն սկսեալ, յիւր տունն, Գումրգապու, Մօլլա թաշը հասարակի թիւ 13։ Վերոյիշեալ օրերէն զատ, պտրատա է տանց մէջ երթալ դասախօսութեան—Դիւրին և արագ մէթոտ եւ չափաւոր պայմաններ։ 2327

Ամէն ոք կրնայ ձրիապէս և առանց թղթատարական ծախքի ստանալ 6 Բառգիրկի ժէռնուալ, փորձի համար Այդ Բառգիրները վարդիկնապէս կը հանդարտեն հաղն և արագապէս կը բուժեն հաղերը, պռունչիդն և այլն, և կը դիւրացնեն մաղսին արտաթորումը։

Դրել՝ առ ժէրնուալ, գեղագործ ի Մէնդ-Մէնէկնուլ (Մառն-Ֆրանսա)։ Н

ՅԵ ԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

Բեգրսպուրկ, 31 դեկտ.

Նովոյե Վրեմիա կ'ըսէ թէ Դանուբի վրայ աւտարական մարտանաւուց տարվոյի մը հաստատութիւնն անտարբեր կը թողուս զիւսպա. թէ Ռուսիոյ միակ նպատակն է արգելուլ Պալքանայ մէջ ոստրոս ռուսին բրնարարումը։ կը յուսայ թէ Աւստրիա վերջի ի վերջոյ հասկնալու է թէ գերմանական դաշնակցութիւնէն հանամեծար հանուելու է Ռուսիոյ բարեկամութիւնն, յեանած Ֆրանսայի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Տարեմուտ 21 դեկտեմբեր

ԱՊՐԱՆՔ ՀԱՅԱՆԱՆԱԳԻՐ	Դրամ
3 տարի Դարարքի վրայ (պանքայի).....	110
3 » » » (վերջնական)	109 3/4
3 Տարեկան » (պանքայի)	22 97 1/2
3 » » » (վերջնական)	23 05
[illegible]	
Երկաթ Երկրայ գարշ. (Պիտաք)	16 20
Պէրսարի գարշ. [illegible]	18 20
Աւստրիական քարշ. [illegible]	» 16 22
Կէս օրին	» 16 22
[illegible]	
[illegible]	38 30
[illegible]	» 8 30
[illegible]	» 38 30
[illegible]	
[illegible]	26 20
» [illegible]	» 6
» [illegible]	» 6 22
ԹԱՆԿՆԵՐՈՒՄ	
Ոսկեղէն [illegible]	4 24
[illegible]	» 8 30
Պանք [illegible]	» 7 7
[illegible]	» 4 32
[illegible]	» 455
Բանկի երկաթուղի	ֆր 46 75
Բանկերի [illegible]	» 125
ՕՏԱՐԱՅԻՆ ԳՐԱՄԱՆ	
Օսմանեան [illegible]	100
20 ֆրանքանոց	» 87 32
Անգլիական [illegible]	» 110 28
Իտալիական	» 91 30
Գերմանական	» 51 10
Բուսպերի [illegible]	» 8 81
» [illegible]	» 77
[illegible]	» 108 35
[illegible]	» 103 15
Էֆիզնոց	» 103 30
Ռեֆիալիք	» 102 10
Թասալիք	» 10
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐՍԱ	
Լոնտոն, 31 Դեկտեմբեր ժամ 5 վայր	15 [illegible]
Ամստրդամ	97 7/8
[illegible] Դ. բացուելու	14 7/8
» » գոցուելու	14 13/16
» [illegible]	26 1/2
» [illegible]	15 3/8
» [illegible]	14 3/4
Միացեալ 1871	83 1/4
Կանադական 1877	95 1/4
Գանք Սիզիսմունտ	11
Աւստրիական [illegible] 1873	99 3/8
[illegible] (Սիզիսմունտ)	83 1/8
» [illegible] (Սիզիսմունտ)	101 3/4
[illegible]	78 7/8
[illegible]	100 1/4
[illegible]	—
[illegible]	25 686
Լարիզ, 31 Դեկտեմբեր ժամ 3 վայր	45 երեկոյ
Նրանական [illegible] 4 %	104 42 1/2
» » 3 »	82 77 1/2
Օսմանեան [illegible] Դ. բացուելու	15 07 1/2
» » » գոցուելու	15 07 1/2
» » » Բ.	14 95
» » » Գ.	14 95
Օսմանեան երկաթուղի	46 60
» [illegible]	— —
[illegible]	528 75
[illegible]	622 50
» [illegible]	1365
Բանկերանց [illegible]	1283 75
[illegible]	2193 75
[illegible] 5 % 1877 թ.	104
Իտալիական [illegible]	96 57 1/2
Պրազիլական [illegible]	73 1/2
Եգիպտական միացեալ	գրամ 419 37 1/2
Բրեսիլիոն թերթ	419 37 1/2
Հելլենական 5 %	440
Զէք (տեղական) վրայ	25 32

ԱԶԳ. — Ազգանուէր Հայուհեայ ընկերութեան գաւառային վարժարանց համար կը խնդրուի, երկու վարժուհի, միայեալ յՈւսմն. Խորհրդոյ, եւ հմուտ ասեղնագործութեան։ Փափախոզք կրնան դիմել առ Ատենապետուհին յիշեալ ընկերութեան Տնօրէն Խորհրդոյ, Ազն. Տիկ. Տիրուհի Մ. Մանվիկեան, Բերա, Սագըզ Ագաճ, Առաջանը փողոց, Թիւ 21։

2284 2—3

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵՒՆՆԵՐ

Թիւ 2, Մանուկեան փողոց

Գարաքէօյ, Կալաթա

Ստորագրեալքս պատիւ ունինք ծանուցանել հասարակութեան թէ ամէն կարգի ապահովագրութիւններ կ'ընդունինք հրդեհի և ծովային վտանգաց դէմ, հրապարակի վրայ գտնուած առանձնակարգ ընկերութեանց հաշուոյն, չափաւոր գներով եւ ամենանպաստաւոր պայմաններով։ Նաեւ կը կարգադրեմք ի դէպս պիտանի ամէն հաշիւներ որ կրնան յառաջ գալ ընկերութեանց և ապահովագրելոց միջեւ, որպէս ցարդ նոյն օրինակ բաղմաթիւ փորձեր տուած ենք մեր յանձնորդաց։

ԱՆԻՔՏՈՒՍ Ա.ՀԱՄՈՆԵԱՆ

2271 ՍԻՄՈՆ ԲՈՅՍԷՐԼԻԵԱՆ

ԽԽԱԽՈՏԻ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ՌԷՃԻ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

100.000.000 Ֆր. կամ 4.400.000 Օսմ. ոսկի

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Օտարաքնակք

Պ. Շ. ՄԱԼԷ, Նախագահ
» Է. ՉԻՖՖԷՐ, Դեր-Նախագահ
» Թ. ՊԷՐԴ
» Հ. ՖՈՆ ՊԼԱՅԹԵՐԷՕՏԸՐ
» Թ. Ս. ՊՐՈՒՍ

Պոլսեքնակք

Պ. Է. ՏԸՎՕ, Ն-խագահ-Պատուիրակ
» ՎՍԵՄ. ԼԷՈՆԻՏԱՍ Է.Ֆ ՊԱԼԹԱՃԻ
» ԹՕՄԱՆՏԷՕՆ Կ. ՖՈՌՆԻ
» Ռ. ԿԷՇԷՐ

ՎՍԵՄ. ՆՈՒՐԻ ՊԷՑ, կայսերական Պատուիրակ

ՎՍԵՄ ՍԷՐԳԻՍ Է.Ֆ. ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ, Պատուիրակ Հանրային Պարտուց

Ֆ. ՕՊՈՒԱՆՕ ընդհանուր տնօրէն

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ Վարչական Խորհրդոյն առ Ընդհանուր Ժողովն 1888 դեկտեմբեր 14/26ին.

Տեարք,

Մեր Նախորդեալ տարիներու տեղեկագրերէն ծանօթ էք այն առաջնակարգ պայմանագրոյն զոր կնքած էինք Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական խորհրդոյն հետ 1886 յունիս 9/21ին, մասնաւոր նուազագնեալ հաստատ մեր կրեալք մեանն Բարձր. Խը տիվին հրամանագրէն, ու կարգաւորելի, Բէժիի կազմութեան յաջողագործութեան եւ ծխախոտի պարտաւորութեան ծախուց մէջ մուծուած զեղչէն։

Ծխախոտոց վրայ Նոր կանոնագիրը ամենայն նպատակաց աւելցնելու ներքին բարգաւաճման վաճառման հաստատը. Այդպէս այս կերպով կրցանք, բացարձակապէս վաւերացնելով Պայմանագրութեան Տեսչական տարանագրութիւններն որոց նպատակն էր ապահովել մենաշնորհին կիրառութիւնն եւ իր ինչ ինչ մասանց մէջ ևս առաւել ապրուստ դարձնելով այդ գոյն պայմանները, մասանենգութիւնն դէմ կռուիլ առաջնորդելագոյն պայմանաց մէջ։ Թէեւ կանոնագրին կիրառութիւնը տակաւին քանի մը արգելքներու կը հանդիպի. կը յուսանք թէ չնորհիւ Կայսերական Կառավարութեան աջակցութեան, արդէն յառաջ եկած բարեաքանչ պիտի աւաւելու տակաւին և կարելի պիտի ընէ ձեր Ընկերութեան բոլորովին իրականացնել այն նպաստաւոր գուշակութիւններն որոց մէջ կազմուեցաւ։

ՀԱՅՈՑԹ

Վաճառուն պարտաւորեալ ծխախոտոց

Մեր պարտաւորեալ ծխախոտոց վաճառման արդիւնքը չորրորդ տարեշրջանին մէջ եղաւ.

Օ. Ո	1,579,700.34·70, մինչդեռ
»	1,410,408·08·80 էր նախորդ տարեշրջանին մէջ, որով աւելցած է
Օ. Ո.	169,292·43·90

Այս վաճառմանց թուանշանին, 1 միլեան 570,403·61·60 Օսմ. ոսկին կը ներկայացնէ ներքին սպառման վաճառմունքը՝ և 9,296·93·10 օսմ. ոսկին արտաքին վաճառումները։

Ներքին սպառման վաճառման մասին գիներ, թէ՛ վերերորդ տեսակին գիներ յաւելման և թէ՛ բարձրագոյն տեսակաց բարձրացման ընդհանուր աճման պատճառաւ, թեթեւ ինն բաժանցած է. Քիլօ զուտ 26·55 զրուշ եղած է. մինչեւ 23·42 զրէր վերջին տարեշրջանին մէջ. Բարձրագոյն աւելի զգալի կը մնայ, եթէ, զինուորական իշխանութեանց խնդրանաց վրայ, հարկադրուած չըլլայինք նոր խանութներ բանալ զօրաց ծխախոտի, որուն գիներն է լաւ աւելի նուազ քան սպառման յանձնուած մասնաւոր տեսակներուն։

Վաճառման արդիւնքներ

Այս տարեշրջանին մէջ վաճառման արտօնագրի հաշուէն ստացանք 13,527 58·55 Օ. Ո. և յանձնելոյն 22,212 արտօնագիր, մինչդեռ 1886-87ին ստացանք 15,770 90·55 Օ. Ո. 20,555 արտօնագրի համար։

Արտօնագրոց քանակութեան յաւելման բազդատմամբ հասոյթին նուազելուն տեսակէտի անհեթեթութեան պատճառն այն է որ վաճառողաց թիւը նուազած է մեծ քաղաքաց մէջ և ի փոխադարձ այսմ աճեցած է գիւղերէնց մէջ ուր արտօնագրի տուրքն աւելի նուազ է։

Տարբ արտաքին ու ներքին

և Զանազան գրամ

Այս գլխոյն հասոյթք եղան.

Օ. Ո.	80,488·65·68, մինչդեռ
»	49 815 42·10 էր նախորդ տարեշրջանին մէջ, որով աւելցած է
Օ. Ո.	30,673,21·58

Արտաքին տարց վրայ տեսնուած ըստգալի տատանութիւն պատասխան ենք այն խիստ հակասութեան զոր ի գրոյ դրած ենք արտաքին տարց ենթարկեալ երկիրներուն և մասնաւորապէս Եգիպտոս գտնուած ծխախոտներուն վրայ։

Հասոյթ Պարտքի Նախնիէն

Ցաւով կը նշանակենք ձեզ նուազում մը, թէև ինքնին անշնչան, այս հասոյթից վրայ. Իրենց խառն հասոյթն, ոչ 45 815·88 Օսմ. Ոսկի էր 1886-87 թ., 44,990·51·50 օսմ. ոսկի արտաքրած է այս տարեշրջանին մէջ. 825·56·50 Օսմ. Ոսկւոյ նուազում գտնուած պատճառ է փոխանակարութեանց ահագին տատանումներն որք ծանրապէս տրգելք եղան ծխախոտոց վրայ եղած գործառնութեանց։

Տեղեկութիւն հաշիւ

Թղթատարանի մէջ գտնուող մեր արժէքներու մէկ մասը գրամի վերածելով տարեշրջանի ընթացքին մէջ, այս հաշուին մեացորդն, որ 10,333·57·50 Օսմ. Ոսկի էր 1886-87թ տարեշրջանին փակուած ատեն, 3,526·79·80 Օսմ. Ոսկւոյ իջած է անցեալ փետրուարի վերջին։

Կանոնագիր արտաքին գրոց յնչեալ

1836 յունիս 9/21ի պայմանագրոյն համաձայն, Օսմ. Հանր. Պարտուց Վարչութեան մեզ վճարած գումարը վերջին տարեշրջանին համար, կը հասնէր 61,418·40·20 Օսմ. Ոսկւոյ։ Այս տարի մեր ձեռնոյն հաշուէն գանձեցինք 49,144·22·65 Օսմ. Ոսկի, ուստի կը տեսնուի 12,274·17·55 Օսմ. Ոսկւոյ նուազում մը, որ բնական հետեւանքն է յեգիպտոս ներմուծեալ ծխախոտներու արտահանման տարց հասոյթին յաւելման, որ վերն յիշատակուած է։

(Մնացեալը ետքը)

ԱԶԳ. Ֆրանսայի ընտանիք մը իւր գիշերօթիկ կ'ընդունի քանի մը օտարականներ։— Ֆրանսերէնի դասեր։ Մասնաւոր եղանակ ֆրանսական լեզուին ուսուցման համար։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Կոնար Գաօ, ի Բարիզ, Ռիսիվէրսիթէ փողոց, Թիւ 54, և ի Պոլիս առ Իսդրէն էֆէնտի, Քարաքէօյ, Տէլիրմէն խան, Թիւ 9։ 2506

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՈԱԳՐՈՑ